

incursiones fecissent. Atque hoc ipsum Sinenſe regnum ab authoribus illis à principio climatis primi vix ultra fines tertii exporrectum fuit: quæ magis Borealia eſſent, cum vix ullo modo perſpecta haberent, gentibus fere Gog & Magog, noti quidem nominis, ſed alioquin incognitis, attribuerunt. Qui vero deinde poſt Tartarici ſive Mogolici Imperii initia ſcripſere, quando intonuiffet Orbi magni C'ân nomen & fama, ſervatis quidem iſdem Sinarum finibus, ſuccedentium tractuum incolas Cathæorum nomine celebrarunt. قاتا Cata ſeu Catay, qui à Tartaris acceperè, ſcribunt; unde alii خطا Catha & Cathay fecerunt. Quorum Metropolim C'ân Balek (ex quo P. Venetus Cambalu fecit) Abulfeda ita ſubjicit climati quarto, ut ſi inter diſcrepantes, quas de longitudine ejus & latitudine traditiones aſſert, medium teneamus, quàm proxime conſpirent ambæ in eundem ſitum, qui urbi Peking ex obſervationibus adſcribitur in hoc Atlante. Neque minor in ſtupenda magnitudine eſt conſenſus, ut de qua narrari ſcribit Abulfeda, quæ ſuperent omnem fidem. Sonat autem C'ân Balek ſeu Cambalu, inquit P. Venetus lib. 2. c. 10, *Civitas domini ſive πωλις*; ſcilicet Mogolorum tunc imperantium lingua. Nam C'am ſive C'ân, illis *Imperator & Princeps* eſt; Balu vero, id eſt, Orientalium & vera elatione Balak, ex ejuſdem linguæ voce بلقصر Balakſûn deſumptum, *civitas* eſt. Sic in Gloſſario quadrilingui, cujus mihi eſt exemplum, Arab. Perſ. Turc. & Mogolico, eadem Mogolorum vox per Arabicam بله Beled, hoc eſt, *Urbs*, redditur. Neque dubium, quin aliud præterea illi nomen fuerit. Nam inde ab antiquis temporibus inſignem fuiſſe, & regalem urbem idem P. Venetus ſubjungit.

Ex quibus omnibus, quæ jam diximus, haud temere quis conjecturam faciat, Cathæorum nomen, uti primùm Alexandri tempore auditum fuit inter Orientis Scythicas gentes; ita & ab hiſce iſdem una cum ipſo Tartarorum nomine iterum innotuiſſe Arabibus, Perſis, & aliis; per quos longe lateque nomen utrumque fuerit propagatum. Quod tunc temporis accidit, poſtquam Mogoli (quorum pars potior proprio nomine تاتار & تتر Tatâr & Tatar, vulgo Tartari, dicebantur) nempe Scythæ extra Imaum montem degentes ortum auſtrumve verſus, reliquas nationes Scythi-

cas, præſertim Orientales, ſub jugum miſiſſent, duce Amochtân C'ân: qui firmato imperio novum nomen Chingiz (Changius Aytono) & primus cognomen magni C'âni adeptus fuit, circa annum Chriſti 1214. Ille leges & jura condidit, quæ Scythice ياشا چنگيز خان Yaſa, & چنگيز خان, id eſt, *Conſtitutiones Chingiz-Canica* dictæ fuerunt. Hæc, velut ſacra & divina effata quædam, religioſe tutati ſunt atque obſervarunt ſucceſſores omnes. Quadringentorum millium exercitum equeſtrem per myriades, chiliades, centurias atque decurias peculiari ordine inſtruxit: cujus partem alteram in ortum movere juſſit; alteram in occaſum. Et illic quidem Chinam invaſit, Machinam & Catayum; hic verò haud multo minora geſſit, victo fugatoque præpotente Coraſmiorum rege, Gelalodino. Inde iterum anno 1224 cum totis viribus expeditionem in Catayum ſuſcepit: at triennio poſt extremum obiit diem, totque myriadum, qui ſub illo perierant (vix pauciores mille numerantur) cumulo etiam ipſe ſuperadditus fuit.

Huic in imperium legibus, armis, victoriis ſtabilitum, ſucceſſit filius Okotai C'ân, qui Abrahamo Zacutho in Iuhafin absolute rex Cathæorum, ceu maximi regni nomine, inſcribitur. Succeſſorem habuit filium Gayung C'ân. Is ubi non multo poſt deſunctus fuit, principum ac ſummorum ducum conſenſione Mango C'ân, qui Chingiz C'ani ex filio Toli C'ân nepos erat, Univerſi (ſic ſuperbe loquuntur) Imperator evaſit. Et fratrem ſuum Ulaco C'ân cum exercitu infra Oxum in Aſſyriam miſit anno Chriſti 1255: ubi regni Muhammedici caput, Bagdadum capta, ſœdeque direpta, & continuata totos ſeptem dies incolarum cæde, Imperator Muſtaſemus pedibus Tartarorum contritus fuit, Califarum, ſive Imperatorum, Abbafidarum xxxv, & Bagdadeniſum omnium ultimus. Quod factum fuit Anno Chriſti 1258, Febr. 1v.

Excidii hujus cauſa in libro Iuhafin imputatur dicto nobis jam ſæpius Naſirodino: quippe qui ad illud Tartaro author extitiſſet, ut contumeliam ulciſceretur, quam, poſt alias non paucas, ob librum à ſe conſcriptum meritæ gratiæ loco retuliſſet à C'alifa. Eidem Tartarorum duci, & tunc Aſſyriæ regi, paulo poſt adornare cœpit tabulas illas Aſtronomicas, quarum jam meminimus non ſemel; ſumma illius libera-